Αγιάμπ Χαν-Ντικ, *Σημειώσεις σε φύλλα που πέφτουν*, Απλό θέατρο, Άνοιξη 2005

Αναμφισβήτητα η μεγαλύτερη αναπηρία που μπορεί να βρει έναν άνθρωπο είναι η απώλεια της συνείδησής του, δηλαδή η απώλεια της αντίληψης του έξω κόσμου σε σχέση με το "εγώ" του. Είτε πρόκειται για σχιζοφρενικές καταστάσεις είτε για νόσους, τύπου Αλτσχάιμερ, το αποτέλεσμα είναι η ακύρωση της προσωπικότητας του πάσχοντος, η διάρρηξη των σχέσεών του με τους γύρω του και η μετάπτωση σε ένα στάδιο ζωντανής-νεκρής φύσης.

Με αφορμή το προσωπικό βίωμα με τη μητέρα του ο Αγιάμπ Χαν-Ντικ, παρουσιάζει ένα ζευγάρι μάνας-γιου, με παρόμοιο πρόβλημα. Μέσα από δύο παράλληλους μονολόγους αποκαλύπτεται η οπτική του γιου, του ατόμου που συντρέχει την άρρωστη μάνα του και που βιώνει την απότομη κι ολοσχερή διακοπή της επαφής και της επικοινωνίας τους. Υποχρεώνεται να ζει με τους ήχους, τις μυρωδιές και τις εικόνες του παρελθόντος, πενθώντας έναν άνθρωπο ενόσω είναι ακόμα ζωντανός. Ο διχασμός των συναισθημάτων του ορίζει και την τραγικότητά του. Απ' την άλλη μεριά, η άρρωστη μητέρα με εκλάμψεις αυτεπίγνωσης, μέσα στη μακαριότητα της άνοιάς της, οδυνά για την κατάστασή της.

Ο μονόλογος του γιου είναι αρτιότερος δραματουργικά και περισσότερο λειτουργικός θεατρικά. Ο μονόλογος της μάνας είναι λίγο "λόγιος" για τα δεδομένα του συγκεκριμένου δράματος, μεγάλος σε διάρκεια, με συχνές επαναλήψεις. Πρόκειται για ένα θέμα που σίγουρα θα μπορούσε να αποτελέσει αφορμή για βαθύτερη και ουσιαστικότερη συγγραφική προσέγγιση.

Η σκηνοθεσία (Έφη Θεοδώρου) επένδυσε με θεατρικότητα τους άψυχους μονολόγους και κίνησε με λιτότητα και χωρίς επιτήδευση τη φιγούρα της μάνας. Διαυγής και στρωτή η μετάφραση (Έφη Θεοδώρου-Σταμάτης Πάρχας). Με προσοχή στη λεπτομέρεια ο σκηνικός χώρος (Σωτήρης Στέλιος). Συγκινησιακές χορδές άγγιξε η μουσική του Νίκου Πλάτανου.

Ο Γιάννος Περλέγκας επέδειξε αξιοθαύμαστη υποκριτική απλότητα ακόμα και στις εξάρσεις του. Ηθοποιός με διαφαινόμενη εσωτερικότητα. Η Σοφία Σεϊρλή με σύνεση και συνέπεια διεκπεραίωσε έναν άκρως ιδιάζοντα ρόλο.

Η γνωστή διχογνωμία για την πρωτοκαθεδρία της ύλης ή του πνεύματος, σε ότι αφορά στην ύπαρξη, που ταλανίζει ανέκαθεν τους επιστήμονες, προκύπτει ως προβληματισμός μέσα από το συγκεκριμένο δράμα. Ο συγγραφέας θα μπορούσε να ανοίξει πλατύτερους ορίζοντες θεατρικής διαπραγμάτευσης του ζητήματος. Παρ' όλα αυτά, γίνεται σαφές πως το Πνεύμα είναι ο κινητήριος μοχλός της Ύπαρξης, κι όταν αυτό εκλείψει, η ουσιαστική ποιότητα της ανθρώπινης ύπαρξης καταργείται. Μήπως θα πρέπει λοιπόν να επαναπροσδιορίσουμε -μέσα στον υλιστικό μας κόσμο- τις αξίες και τις αρχές που τον διέπουν ;

Αθήνα

Εύη Προύσαλη
θεατρολόγος